



WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 15 lipca 2016 r.

WPS-I.431.2.12.2016

**Pani
Ewa Śledź
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Puszczy Mariańskiej**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543, z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 11-13 lipca 2016 r. kontrolę problemową w kierowanym przez Panią Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Puszczy Mariańskiej.

Przedmiotem kontroli był sposób organizacji i realizacji wieloletniego programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na podstawie Uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (M.P. z 2015 r., poz. 821), w tym sposób organizacji zadania, przyznawania świadczeń oraz wydatkowania i rozliczania środków.

Kontrola obejmowała realizację zadania w okresie od 1 stycznia 2015 r. do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole z kontroli, podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 13 lipca 2016 roku, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W wyniku kontroli ustalono, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej został utworzony wraz z nadaniem Statutu na podstawie:

- Zarządzenia nr 3 Naczelnika Gminy Puszcza Mariańskiej z dnia 22 maja 1990 r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Puszczy Mariańskiej;
- Uchwały Nr IX/80/91 Rady Gminy w Puszczy Mariańskiej z dnia 10 kwietnia 1991 r. w sprawie nadania Statutu Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Puszczy Mariańskiej.

W kontrolowanym okresie Ośrodek działał w oparciu o Statut wprowadzony Uchwałą nr XVI/93/2012 Rady Gminy w Puszczy Mariańskiej z dnia 8 lutego 2012 roku oraz Regulamin wprowadzony Zarządzeniem Nr 4/2014 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Puszczy Mariańskiej z dnia 31 grudnia 2014 r.

Działa Pani, jako kierownik jednostki na podstawie upoważnienia Nr 2/2004 Wójta Gminy z dnia 04.05.2004 r. do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy, stosownie i zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Zastępca kierownika posiada upoważnienie Nr 3/2004 Wójta Gminy z dnia 30.06.2004 r. do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy, stosownie i zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puszczy Mariańskiej prowadzi czynności kancelaryjne na podstawie instrukcji kancelaryjnej przyjętej Zarządzeniem nr 4/2012 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Puszczy Mariańskiej z dnia 12 czerwca 2012 r. w sprawie ustalenia Instrukcji kancelaryjnej, jednolitego rzeczowego wykazu akt oraz Instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania składnicy akt Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Puszczy Mariańskiej. Instrukcja została zatwierdzona przez Archiwum Państwowe m.st. Warszawy pismem znak VI 401-386/11 z dnia 09.03.2012.

Gmina Puszcza Mariańska podjęła następujące akty prawa miejscowego:

- Uchwałą Nr XXXVII/234/2014 Rady Gminy w Puszczy Mariańskiej z dnia 19 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

W uchwale zawarto zapis z którego wynika, że w szczególnie uzasadnionych przypadkach gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje OPS o potrzebie udzielenia takiej pomocy, a przyznanie jej odbywa się bez przyznania decyzji administracyjnej. Liczba dzieci i uczniów którym ma być udzielona pomoc w ww. sposób nie może przekroczyć 20% liczby uczniów dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym.

- Uchwałą Nr XXXVII/233/2014 Rady Gminy Puszcza Mariańska z dnia 19 lutego 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

W ww. uchwale powołując się na art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej podwyższono do 150% kryterium dochodowe dla celów przyznawania pomocy pieniężnej na zakup posiłku.

- Uchwałę Nr XXVIII/164/2004 Rady Gminy w Puszczy Mariańskiej z dnia 9 grudnia 2004 r. w sprawie zmiany Uchwały XXIV/141/2004 Rady Gminy w Puszczy Mariańskiej z dnia 30 lipca 2004 roku w sprawie ustalenia zasad zwalniania oraz zwrotu przyznanej pomocy rzeczowej oraz zasiłków celowych osobom i rodzinom nie spełniającym kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

W § 1 Uchwały zmienia się § 4 ust. 3 zmienianej uchwały w ten sposób, że o zasiłek celowy bezzwrotny w formie rzeczowej w postaci posiłków dla dzieci w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz dla osób i rodzin mogą ubiegać się osoby i rodziny których uzyskiwany dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego dla danej osoby lub rodziny określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

W roku 2015 Gminie Puszcza Mariańska przyznano dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie 80.000 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie wsparcia osobom wskazanym w części V.1 załącznika do Uchwały nr 221 Rady Ministrów i spełniającym warunki otrzymania pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Pomoc dla odbiorców może być przyznana w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych, jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości 150% kryterium dochodowego o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto dotacja celowa może być przeznaczona na dofinansowanie wsparcia dzieciom uczniom, którzy nie muszą spełniać warunków otrzymania pomocy wskazanych w ustawie o pomocy społecznej w proporcji do 20% ilości wszystkich dzieci i uczniów dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym, które w szczególnie uzasadnionych przypadkach wyrażą chęć zjedzenia posiłku.

W § 2 ww. umowy ustalono, że Gmina będzie wydatkowała na realizację Programu środki własne w kwocie nie mniejszej niż 20% kosztu realizacji zadania ogółem.

W *Sprawozdaniu z realizacji Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za okres I-XII 2015 roku*, Gmina Puszcza Mariańska przedstawiła koszt Programu ogółem w wysokości 100 305 zł, z czego kwota 20 305 zł to środki własne gminy. Pomocą objęto ogółem 305 osób; w formie bezdecyzyjnej – 4 osoby.

Zgodnie z danymi zawartymi w ww. sprawozdaniu na terenie Gminy Puszcza Mariańska funkcjonowało 9 placówek oświatowych prowadzących dożywianie, z tego 4 szkoły, 3 przedszkola i 2 inne.

Umową nr WPS.I.946.1.312.2016 zawartą w dniu 8 marca 2016 roku przyznano dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie 50 000 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Pomoc dla odbiorców może być przyznana w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych, jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto dotacja celowa może być przeznaczona na dofinansowanie wsparcia dzieciom uczniom, którzy nie muszą spełniać warunków otrzymania pomocy wskazanych w ustawie o pomocy społecznej w proporcji do 20% ilości wszystkich dzieci i uczniów dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym, które w szczególnie uzasadnionych przypadkach wyrażą chęć zjedzenia posiłku.

W § 2 umowy ustalono, że Gmina będzie wydatkowała na realizację Programu środki własne w kwocie nie mniejszej niż 40% kosztu realizacji zadania ogółem.

W Aneksie z dnia 20 kwietnia 2016 roku do Umowy w § 2 ustalono, że Gmina będzie wydatkowała na realizację Programu środki własne w kwocie nie mniejszej niż 20% kosztu realizacji zadania ogółem.

Aneksiem z dnia 22 czerwca 2016 roku do Umowy, zwiększono Gminie przyznaną dotację celową do kwoty 70 000 zł, jako wsparcie na realizację Programu.

Zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniu za I kwartał 2016 r. na terenie Gminy Puszcza Mariańska funkcjonuje 10 placówek oświatowych prowadzących dożywianie, z tego 4 szkoły, 3 przedszkola i 3 inne.

Na terenie gminy Puszcza Mariańska Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przy pomocy placówek oświatowych z terenu gminy, jak również z innych gmin na terenie których były spożywane posiłki przez dzieci z gminy Puszcza Mariańska. Z placówkami oświatowymi spoza terenu gminy ośrodek w roku 2015 zawierał pisemne umowy, a w roku 2016 porozumienia dot. współpracy w ramach realizacji zadania.

Placówki oświatowe na terenie gminy nie posiadają stołówek, dlatego przygotowywanie, dostarczanie i wydawanie posiłków odbywa się na zasadzie wyłonienia firmy cateringowej zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych (przetarg nieograniczony). Dyrektorzy szkół na terenie gminy każdego miesiąca potwierdzają liczbę dzieci, które korzystały z posiłku oraz zapewniają odpowiednie warunki do wydawania i spożywania posiłków w szkołach.

Ośrodek pomocy społecznej był organizatorem postępowania przetargowego w trybie nieograniczonym powyżej 30 000 € mającego na celu wyłonienie firmy cateringowej, która w 2015 roku będzie dostarczała posiłki jednodaniowe do placówek oświatowych na terenie gminy.

Po wyłonieniu najlepszej oferty Ośrodek podpisał 5 stycznia 2015 roku umowę z dostawcą posiłków PCK Oddział Rejonowy w Skierniewicach, 96-100 Skierniewice, ul. Kozińskiego 3.

W sprawie posiłków dla dzieci na 2016 rok ośrodek pomocy społecznej również był organizatorem postępowania przetargowego w trybie nieograniczonym poniżej 30 000 € mającego na celu wyłonienie firmy gastronomicznej, która będzie dostarczała posiłki jednodaniowe do placówek oświatowych na terenie gminy.

Po wyłonieniu najlepszej oferty Ośrodek podpisał 18 grudnia 2015 roku umowę z dostawcą posiłków PCK Oddział Rejonowy w Skierniewicach, 96-100 Skierniewice, ul. Kozińskiego 3.

Zespół kontrolny dokonał analizy dokumentów księgowych potwierdzających dokonywanie płatności za realizację Programu w miesiącach: kwiecień oraz październik 2015 r. oraz marzec 2016 r. Na tej podstawie stwierdzono, że ośrodek dokonywał płatności za posiłki po ich faktycznym spożyciu przez dzieci, którym przyznano decyzją świadczenia co jest zgodne z art. 20 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (jednostka sektora finansów publicznych musi prowadzić rachunkowość w oparciu o dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej, tj. dowody potwierdzające faktycznie spożyty posiłek) oraz z zawartą przez ośrodek umową i porozumieniem. Podstawą do obciążenia były listy imienne dzieci z placówek, które spożywały posiłki oraz wystawione na ich podstawie dokumenty płatności (faktury, rachunki i noty księgowe), uprawnionych do dożywiania.

Na dokumentach płatności były daty wpływu do ośrodka, co jest zgodne z prawidłowymi zasadami prowadzenia kancelarii. Podczas kontroli stwierdzono, że wystawione dokumenty zostały opisane zgodnie z wymogami określonymi w art. 21 ustawy o rachunkowości. Wszystkie dokumenty księgowe były poukładane chronologicznie, podpisane przez główną księgową i kierownika z zatwierdzeniem do wypłaty.

Pomoc w formie posiłków dla dzieci przyznawana jest na wniosek rodziców/opiekunów, pracowników socjalnych pracujących w rejonach opiekuńczych oraz pedagogów szkół i przedszkoli. Ustalanie uprawnień do udzielenia pomocy odbywa się na podstawie wywiadów środowiskowych.

W dni wolne od nauki (wakacje, ferie, przerwy świąteczne) na terenie gminy program realizowany jest w formie posiłków w przedszkolach oraz w formie zasiłków celowych m.in. dla rodzin, których dzieci w czasie roku szkolnego korzystały z posiłków w szkołach.

Osoby dorosłe, otrzymują zasiłki celowe na zakup żywności oraz paczki żywnościowe. Pomoc udzielana jest uznaniowo biorąc pod uwagę faktyczną sytuację osoby bądź rodziny ubiegającej się o pomoc.

Podczas kontroli sprawdzono 16 losowo wybranych akt rodzin otrzymujących w kontrolowanym okresie pomoc w ramach realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa

w zakresie dożywiania”, w tym 32 postępowania administracyjne zakończone 35 decyzjami administracyjnymi. Doboru akt dokonano na podstawie Rejestru osób, które korzystały z pomocy w ramach Programu w 2015 r. oraz 2016 r.

Pomoc w ramach Programu była przeważnie udzielana na wniosek osoby zainteresowanej; na dokumentach była data wpływu do ośrodka.

Ustalanie uprawnień do udzielania pomocy odbywało się na podstawie wywiadów środowiskowych przeprowadzonych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Plan pomocy w wywiadach znajdujących się w aktach osobowych zatwierdzał kierownik ośrodka. Do skontrolowanych wywiadów środowiskowych zawsze dołączano komplet niezbędnych dokumentów wymienionych w art. 107 ust. 5b ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

We wszystkich skontrolowanych decyzjach w podstawie prawnej przywołano upoważnienia osoby uprawnionej do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Stwierdzono również, że wszystkie skontrolowane decyzje administracyjne zawierały następujące elementy, wskazane w art. 107 § 1 i § 3 k.p.a., w tym: prawidłowo oznaczony organ administracji publicznej wydający decyzję, rozstrzygnięcie, uzasadnienie, pouczenie. W podstawie prawnej każdej skontrolowanej decyzji powoływano się na przyjęte w gminie rozwiązania prawne dot. przyznawania pomocy w formie zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności, pomocy rzeczowej w formie posiłków i paczek żywnościowych dla osób, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego z ustawy o pomocy społecznej.

We wszystkich skontrolowanych decyzjach znajdował się treść zapisu art. 109 ustawy o pomocy społecznej.

Wszystkie skontrolowane decyzje zostały doręczone zgodnie z art. 39 i 46 § 1 k.p.a.

W okresie objętym kontrolą za nieprawidłowe uznano:

1. W 4 postępowaniach w aktach spraw brakowało wniosku osób zainteresowanych o udzielenie pomocy w formie posiłku oraz informacji sporządzonej przez pracownika socjalnego o przyznaniu pomocy z urzędu.
2. W 2 przypadkach wywiady przeprowadzono po terminie wskazanym w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.
3. W 2 drukach wywiadów na 32 skontrolowanych praca socjalna nie została odnotowana. Ponadto w 1 przypadku w aktach sprawy nie było informacji o przyczynach przyznania pomocy w formie posiłku tylko na jeden miesiąc. Natomiast w 1 postępowaniu nie było

informacji o przyczynach przyznania pomocy po ponad dwóch tygodniach od dnia skompletowania dokumentów. W ramach obowiązku wykonywania pracy socjalnej pracownik powinien w aktach klienta odnotować fakt z podaniem przyczyn korzystania z pomocy tylko przez jeden miesiąc i korzystania z pomocy ustalonej z klientem od danego dnia.

4. W 2 przypadkach decyzje wydawano z przekroczeniem terminów wskazanych w przepisie art. 35 k.p.a.
5. Ośrodek przyznając świadczenie w formie posiłku w 2 przypadkach przyznał je przed datą wydania decyzji administracyjnej, co narusza art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

W celu usunięcia stwierdzonej nieprawidłowości zwracam się do Pani Kierownik o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Załatwiać wszystkie sprawy o przyznanie pomocy na podstawie art. 102 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 61 k.p.a.
2. Wywiady przeprowadzać w terminie wskazanym w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.
3. W drukach wywiadów odnotowywać pracę socjalną w sposób oddający obraz podejmowanych działań z uwzględnieniem ich dynamiki we wzmacnianiu i odzyskiwaniu zdolności klienta do funkcjonowania w społeczeństwie zgodnie z przepisem art. 6 pkt 12 i art. 119 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej. W aktach klienta odnotowywać fakt z korzystania z pomocy ustalonej z klientem od danego dnia.
4. Wydając decyzję w sprawach o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej stosować przepisy art. 35 §1, §2 i §3 k.p.a. poprzez stosowanie odpowiednich terminów.
5. Pomocy w formie dożywiania udzielać zgodnie z przepisem art. 106 ust. 1 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj. po wydaniu decyzji administracyjnej.

Ponadto zespół kontrolujący zwrócił uwagę, że w kontrolowanym okresie w zatrudnionych było w przeliczeniu na pełne etaty 4 pracowników socjalnych. Liczba mieszkańców Gminy Puszcza Mariańska na dzień 31.12.2015 roku wynosiła 8342 osób. W związku z powyższym na jednego pracownika socjalnego przypadało 2085 mieszkańców i ok. 59 środowisk objętych pracą socjalną, co jest niezgodne z przepisem art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej. Kierownik jednostki oświadczyła, że na dzień 30.06.2016 roku liczba mieszkańców gminy wynosiła 8372; na jednego pracownika socjalnego przypadało 2093 mieszkańców i 45 środowisk objętych pracą socjalną, co jest zgodne z przepisem art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. jeden pracownik socjalny

na 2 tysiące mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną w proporcji 1 pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Pracownicy socjalni posiadają wykształcenie zgodne z art. 116 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ust.2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930.) **jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.**

W przypadku nie zgłoszenia lub nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę Mazowieckiego należy **w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.**

Ponadto informuję, że zgodnie z przepisem art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6000 zł.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Artur Subda
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Pan Michał Staniak Wójt Gminy Puszcza Mariańska

